

Factors Affecting Disciplinary Misconduct Among Prisoners in Maha Sarakham Provincial Prison

Doarueng Hongsa, Yupaporn Yupass, and Phakdee Phosing

Master of Public Administration, Rajabhat Maha Sarakham University, Thailand

E-mail: doarueng.hongsa@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-6904-1796>

E-mail: yupaporn_yu1@yahoo.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3532-0808>

E-mail: elip_ana@hotmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1596-9653>

Received 07/11/2024

Revised 10/11/2024

Accepted 10/12/2024

Abstract

Background and Aims: Disciplinary misconduct of prisoners is a problem that affects both the prison management system and the rehabilitation of prisoners to return to society. However, it also reflects the challenges of managing Mahasarakham Provincial Prison, which has a large number of prisoners and a limited environment, creating an environment that may affect the mental state and behavior of prisoners. Therefore, this research aims to study 1) the level of disciplinary misconduct of prisoners in Mahasarakham Provincial Prison, 2) the factors affecting the disciplinary misconduct of prisoners in Mahasarakham Provincial Prison, and 3) the recommendations for developing disciplinary misconduct of prisoners in Mahasarakham Provincial Prison. Research Methodology: Quantitative research was used. The sample consisted of 134 prisoners in Mahasarakham Provincial Prison who committed disciplinary misconduct and were still detained in Mahasarakham Provincial Prison. The sample group was determined using Taro Yamane's formula. The sample group was then stratified using proportional stratification and obtained using simple random sampling. The instrument used for data collection was a questionnaire. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. Linear multiple regression analysis

Results: 1) The level of disciplinary misconduct of prisoners in Mahasarakham Provincial Prison is at a high level overall. 2) Factors affecting the disciplinary misconduct of prisoners in Mahasarakham Provincial Prison include the factor of the desire to create a highlight for themselves, the factor of individual temperament, the factor of personal character, and the factor of exuberance. All 4 variables can explain the factors affecting the disciplinary misconduct of prisoners in Mahasarakham Provincial Prison by 61 percent. 3) Suggestions for the development of disciplinary misconduct of prisoners in Mahasarakham Provincial Prison should focus on the group of prisoners who are disciplinary misconduct. There should be a survey and compilation of basic information on prisoners who have disciplinary misconduct. There should be a clear policy for treating the group of prisoners who have disciplinary misconduct. There should be a plan to help prisoners who engage in disciplinary misconduct appropriately. The private sector should be involved in developing the character of prisoners.

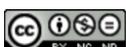
Conclusion: The level of disciplinary misconduct of prisoners in Mahasarakham Provincial Prison is at a high level overall. Factors affecting disciplinary misconduct include the desire to

create a highlight. Personal preferences, personality traits, and exuberance, the four factors that explain 61 percent of indiscipline offenses. Recommendations for improving indiscipline offenses include the preparation of basic information, clear policies, appropriate assistance plans, and opportunities for the private sector to participate.

Keywords: Factors Affecting; Disciplinary Offenses; Prisoners; Maha Sarakham Provincial Prison

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

ดาวเรือง หงษา, ยุภาพร ยุภาศ และภักดี โพธิ์สิงห์

หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อระบบการจัดการภายในเรือนจำและต่อการฟื้นฟูผู้ต้องขังเพื่อให้สามารถกลับสู่สังคมได้ แต่ยังสะท้อนถึงความท้าทายในการจัดการเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีผู้ต้องขังจำนวนมากและมีสภาพแวดล้อมที่จำกัด ทำให้เกิดสภาพแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจและพฤติกรรมของผู้ต้องขัง การวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เพื่อศึกษาระดับการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

ระเบียบวิธีการวิจัย: ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามที่กระทำผิดวินัยของเรือนจำ และยังคงต้องขังอยู่ในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 134 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ จากนั้นทำการแบ่งชั้นภูมิกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การแบ่งชั้นภูมิ แบบเป็นสัดส่วน และได้มาโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณเชิงเส้นตรง

ผลการวิจัย: 1) ระดับการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ประกอบด้วยปัจจัยความต้องการสร้างจุดเด่นให้ตนเอง ปัจจัยด้านจิตของแต่ละบุคคล ปัจจัยด้านอุปนิสัยส่วนตัว ปัจจัยด้านการศึกษา คำนอง โดยปัจจัยทั้ง 4 ตัวแปร สามารถอธิบายได้ว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ได้ร้อยละ 61 3) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ต้องขังผิดวินัย ควรมีการสำรวจข้อมูลและจัดทำข้อมูลพื้นฐานของผู้ต้องขังผิดวินัย ควรมีนโยบายการปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ต้องขังผิดวินัยที่ชัดเจน ควรมีการวางแผนช่วยเหลือผู้ต้องขังผิดวินัยที่เหมาะสม และควรให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนานิสัยผู้ต้องขัง

สรุปผล: ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคามมีระดับการกระทำผิดวินัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการกระทำผิดวินัย ได้แก่ การต้องการสร้างจุดเด่น ความชอบส่วนตัว อุปนิสัย และความศึกษาคำนอง ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยนี้อธิบายการกระทำผิดวินัยได้ร้อยละ 61 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการกระทำผิดวินัย ควรมีการจัดทำข้อมูลพื้นฐาน นโยบายที่ชัดเจน การวางแผนช่วยเหลือที่เหมาะสม และเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ; การกระทำผิดวินัย; ผู้ต้องขัง; เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

บทนำ

ในสังคมโลกปัจจุบัน โดยสภาพทางสังคมเศรษฐกิจ มีการแข่งขันทางธุรกิจ เกิดภาวะเศรษฐกิจที่รุนแรง มีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน ทั้งการพัฒนาทางการศึกษา และเทคโนโลยีต่างๆ ที่ทันสมัยการสื่อสารที่สะดวกรวดเร็วเข้าถึงข่าวสารได้ง่าย หลายช่องทาง ในขณะเดียวกัน กลับปรากฏกระแสสวนทางกับความเจริญทางเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ที่ปรากฏให้เห็นในสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อมต่างๆ นานัปการ ภาวะของกระแสการเปลี่ยนแปลงทางสังคมทำให้เข้าใจได้ว่าสังคมกำลังอยู่ในภาวะเสื่อมถอยทางจิต

สำนัก ค่านิยมที่ตึงตงเสื่อมถอย ประเพณีดั้งเดิมถูกบิดเบือน เนื่องด้วยการเปลี่ยนแปลง ภายใต้กระแส โลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยมผู้คนขาดสำนึกในหน้าที่ ให้ความสำคัญกับศีลธรรมและ วัฒนธรรมที่ตึงตงลดลง ทั้งการดำรงชีวิตประจำวัน การช่วยเหลือเกื้อกูลกันลดลง ความมีน้ำใจไมตรีน้อยลง เอารัดเอาเปรียบกัน ขาดความสามัคคี ไม่เคารพสิทธิผู้อื่น และขาดการเห็นประโยชน์ในส่วนรวม มีการแสวงหา ประโยชน์ส่วนตน โดยเจตนาและขาดเจตนาในการกระทำผิดต่อกฎหมาย ผู้ที่เข้มแข็งทางองค์ประกอบแห่ง อำนาจย่อมเป็นผู้ถือชัย ผู้ที่ด้อยกว่าย่อมเป็นผู้แพ้ และถูกลงโทษโดยกฎหมายแห่งสังคมของมนุษย์ (Sintoppant, 2002)

เมื่อบุคคลใดได้กระทำผิดกฎหมาย ย่อมต้องได้รับการลงโทษทางทางสังคมโดยผ่านกระบวนการยุติธรรม ตั้งแต่เจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมส่งให้พนักงานสอบสวน ดำเนินการสอบสวนทำสำนวนการสอบสวนส่งให้พนักงาน อัยการ เพื่อสรุปส่งสำนวนฟ้องศาลเพื่อพิพากษาตัดสินคดีความ โดยเมื่อถึงที่สุดแห่งการรับโทษของสังคม มนุษย์ คือ การถูกลงโทษโดยกฎหมาย ปราบการด้านสุดท้ายแห่งกระบวนการยุติธรรมคือ กรมราชทัณฑ์ ควบคุมผู้ต้องขังตามคำพิพากษาของศาล หรือคำสั่งของผู้มีอำนาจตามกฎหมาย ให้อยู่ภายใต้กฎระเบียบแห่ง การควบคุมบุคคล มีหน้าที่และนโยบาย ควบคุมด้วยใจ แก้ไขด้วยเมตตา พัฒนาสู่สากล โดยคำนึงถึงสิทธิแห่ง มนุษยชน ในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นได้รับโอกาสปรับเปลี่ยนทัศนคติ และพฤติกรรม พัฒนา พฤตินิสัย ให้มีการศึกษา การพัฒนาอาชีพ และการพัฒนาจิตใจเพื่อ “คืนคนดีสู่สังคม” (กรมราชทัณฑ์, 2561)

กรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม เป็นหน่วยราชการระดับกรม ในสังกัดกระทรวงยุติธรรมมีการกิจ เกี่ยวกับการควบคุมผู้ต้องขัง และบำบัดฟื้นฟูแก้ไขพฤติกรรมผู้ต้องขัง การฝึกวิชาชีพในด้านต่างๆ เพื่อให้ ผู้ต้องขังเมื่อพ้นโทษออกมาแล้วสามารถดำรงชีวิตในสังคมภายนอกได้อย่างปกติและสังคมให้การยอมรับ กรม ราชทัณฑ์ มีภารกิจหลักสำคัญ 2 ประการ คือ 1) ด้านการควบคุม โดยบังคับโทษตามคำพิพากษาของศาล และ มิให้หลบหนีจากที่คุมขังเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเดือดร้อนให้กับสังคม 2) ด้านการพัฒนาพฤตินิสัย โดย แก้ไขข้อบกพร่องด้วยธรรมศึกษา พัฒนาทักษะชีวิต ทักษะอาชีพ และให้การศึกษา เพื่อคืนคนดีสู่สังคม ไม่ กลับมากระทำความผิดซ้ำอีก ในปัจจุบันมีเรือนจำ/ทัณฑสถาน/สถานกักกัน/สถานกักขังทั่วประเทศ จำนวน 143 แห่ง มีผู้ต้องขังทั่วประเทศมีทั้งสิ้น 267,665 คน (กรมราชทัณฑ์, 2566)

จากการที่กรมราชทัณฑ์ มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการควบคุมและแก้ไขพัฒนาพฤตินิสัย ผู้ต้องขังเพื่อให้กลับตนเป็นพลเมืองดีไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ ดังนั้น ในระหว่างที่พวกเขาถูกคุมขังอยู่ใน เรือนจำ ภารกิจที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งกรมราชทัณฑ์โดยเรือนจำ/ทัณฑสถานต่าง ๆ พึงต้องถือปฏิบัติก็คือ การดูแลพวกเขาอย่างมีมนุษยธรรม ทั้งนี้ก็เพื่อให้เป็นไปตามภาคีติการระหว่างประเทศ ว่าด้วยสิทธิพลเมือง และสิทธิทางการเมือง ค.ศ.1966 ของสหประชาชาติที่ประเทศไทยเป็นรัฐภาคี จึงเป็นภาระหน้าที่ของประเทศ ไทย โดยกรมราชทัณฑ์ กระทรวงยุติธรรม ที่จะต้องให้การคุ้มครองดูแลสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ถูกไล่ออนเสรีภาพ ให้ ได้รับการปฏิบัติอย่างมีมนุษยธรรมเพื่อป้องกันมิให้เกิดการกระทำใด ๆ อันเป็นการทารุณกรรมต่อผู้ถูก ไล่ออน เสรีภาพ ไม่ว่าจะการกระทำนั้นๆ จะมาจากเอกชนบุคคลต่างๆ หรือการอาศัยอำนาจในตำแหน่งหน้าที่ ราชการ ทั้งนี้ ด้วยในช่วงระยะเวลาประมาณ 5 ปีที่ผ่านมา ปราบกฏสถิติผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยเพิ่มปริมาณขึ้น เป็นจำนวนมาก ทั้งลักษณะความผิดที่ก่อขึ้นอยู่ในกลุ่มความผิดที่สร้างความเสียหายให้แก่กรมราชทัณฑ์และ สังคมอย่างรุนแรง เช่น ความผิดเกี่ยวกับสิ่งของต้องห้ามในส่วนของการยาเสพติดและโทรศัพท์มือถือ ซึ่งนับวันจะ สร้างปัญหาให้กับระบบงานควบคุมปกครองของเรือนจำ/ทัณฑสถาน อย่างน่าเป็นห่วง กรมราชทัณฑ์จึงได้ ดำเนินการแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยวิธีการต่าง ๆ หลายวิธี โดยวิธีการหนึ่งคือการแก้ไขข้อกฎหมายเกี่ยวกับการ

ลงโทษวินัยผู้ต้องขังให้มีระดับโทษที่รุนแรงยิ่งขึ้น ซึ่งจะอยู่ในรูปของกฎกระทรวง และระเบียบกรมราชทัณฑ์หลายฉบับ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ต้องขังเกิดการเกรงกลัวและกระทำผิดลดน้อยลง (กรมราชทัณฑ์, 2556)

การบริหารจัดการการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำนั้น ถือได้ว่าเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญของการบริหารงานเรือนจำ เพราะการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงต้นเหตุของปัญหาในการบริหารจัดการของเรือนจำ ประสิทธิภาพในการบริหารงาน คุณภาพชีวิตของผู้ต้องขังในเรือนจำ ซึ่งประเด็นสำคัญในการบริหารงานด้านนี้ให้มีประสิทธิภาพ คือ การศึกษาถึงปัจจัยด้านต่างๆ ที่ส่งผลให้ผู้ต้องขังในเรือนจำกระทำความผิดทางวินัย ซึ่งการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังนั้นจะมีตั้งแต่การผิดวินัยเล็กน้อยหรือการกระทำผิดวินัยที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือเรือนจำ จนไปถึงการกระทำผิดวินัยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของเรือนจำ เช่น การทำร้ายร่างกายทั้งเจ้าหน้าที่เรือนจำหรือเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานภายนอกและผู้ต้องขังด้วยกันเองจนถึงแก่ชีวิตหรือบาดเจ็บสาหัส การก่อการทะเลาะวิวาทหรือก่อการจลาจลของกลุ่มผู้ต้องขังจำนวนมากในหนึ่งเหตุการณ์ การก่อเหตุจลาจลหรือเหตุประท้วงเรียกร้องขนาดใหญ่ถึงการบริหารจัดการด้านต่างๆ ของเรือนจำ ซึ่งเป็นเหตุกระตุ้นให้เหตุการณ์ทวีความรุนแรงถึงขั้นเกิดเหตุร้ายขึ้นในเรือนจำ อันแสดงถึงความล้มเหลวด้านการควบคุมผู้ต้องขังซึ่งเป็นภารกิจหลักของเรือนจำหรือกรมราชทัณฑ์ และนั่นถือว่าเป็นปัญหาที่เรือนจำต้องหาสาเหตุหรือข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปัญหามาจากต้นเหตุ (ปฐมพล ไกรยา, 2565)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงเห็นว่าเป็นการจำเป็นและสำคัญที่จะต้องมีการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง และนำไปสู่ความเข้าใจถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังภายในเรือนจำ อันจะสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนป้องกันในการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังภายในเรือนจำเพื่อพัฒนาการดำเนินการกิจของเรือนจำจังหวัดมหาสารคามให้มีคุณภาพ มาตรฐาน สามารถตอบสนองต่อภารกิจของเรือนจำและกรมราชทัณฑ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. ระดับการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง
2. ปัจจัยด้านถูกกีดตันทางสังคม ปัจจัยด้านความต้องการสร้างจุดเด่นให้กับตนเอง ปัจจัยด้านการศึกษา คะนอง ปัจจัยด้านอุปนิสัยส่วนตัว ปัจจัยด้านความเชื่อส่วนตัว ปัจจัยด้านภูมิหลังส่วนตัว และปัจจัยด้านจริตของแต่ละบุคคล เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การทบทวนวรรณกรรม

1. ความหมายของการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง

Edgar Garland (1990) ระบุว่า การกระทำผิดวินัยในระบบเรือนจำเป็นผลมาจากการฝ่าฝืนบรรทัดฐานทางวัฒนธรรมและสังคมของเรือนจำ โดยเฉพาะการละเมิดกฎและการฝ่าฝืนข้อห้าม ซึ่งอาจเป็นการแสดงถึงการต่อต้านหรือไม่ยอมรับระบบที่จำกัดเสรีภาพ

Garland (1990) อธิบายว่าการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังสะท้อนให้เห็นถึงความขัดแย้งระหว่างสถาบันเรือนจำและตัวตนของผู้ต้องขัง ซึ่งมักเกิดจากความพยายามในการรักษาความเป็นตัวตนของผู้ต้องขังที่ถูกกดดันจากระบบควบคุมอำนาจในเรือนจำ

Goffman (1961) มองว่าการกระทำผิดวินัยในเรือนจำเป็นส่วนหนึ่งของ "สถาบันรวม" (total institution) ซึ่งมีการควบคุมชีวิตผู้ต้องขังอย่างเข้มงวด ความพยายามในการฝ่าฝืนกฎถือเป็นการปกป้องความเป็นตัวของตัวเองในระบบที่บังคับให้ผู้ต้องขังต้องเชื่อฟังอย่างเข้มงวด

Foucault (1975) กล่าวว่า การกระทำผิดวินัยในเรือนจำสะท้อนการใช้โทษเพื่อสร้างการควบคุมและความเป็นอำนาจในสังคม การกระทำผิดวินัยในเรือนจำเป็นผลจากความพยายามของรัฐที่จะควบคุมพฤติกรรมของบุคคลให้เป็นไปตามความต้องการของสังคมที่มีโครงสร้างอำนาจเป็นศูนย์กลาง

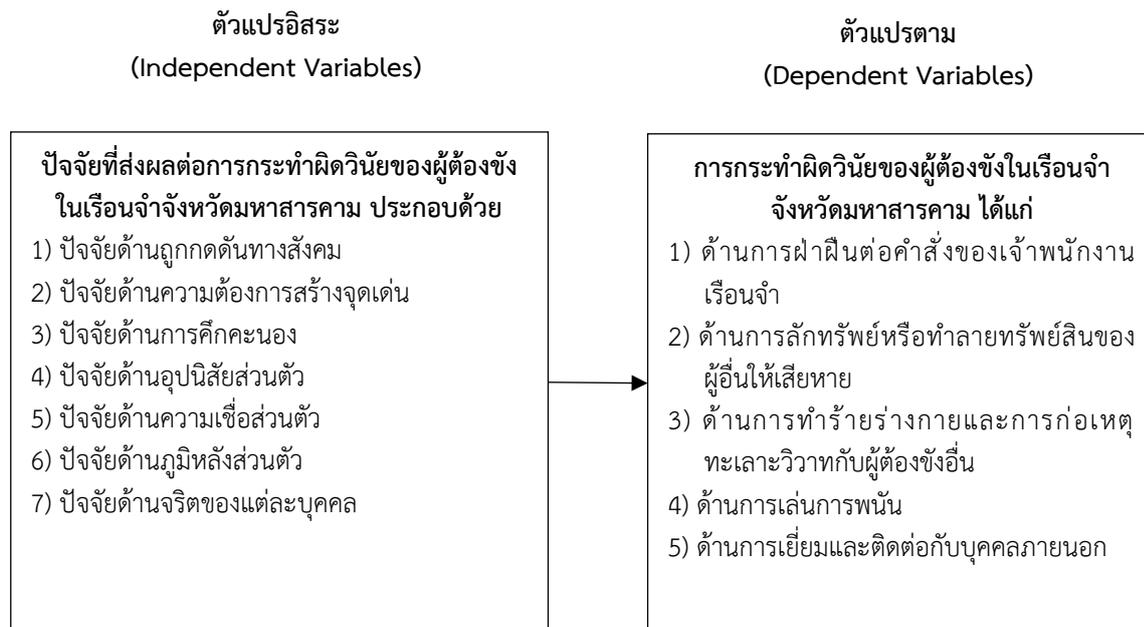
Irwin (1985) เสนอว่าการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเป็นผลมาจากการดิ้นรนในชีวิตประจำวันภายในเรือนจำ โดยผู้ต้องขังอาจฝ่าฝืนกฎเพื่อรักษาสถานะหรือป้องกันตนเองในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความเสี่ยงและความรุนแรง

Cohen (1972) ระบุว่า การกระทำผิดวินัยเป็นการตอบสนองต่อระบบเรือนจำที่เน้นการลงโทษ โดยผู้ต้องขังมองว่าการฝ่าฝืนกฎเป็นการตอบโต้หรือการแสดงอำนาจที่สูญเสียไป อันเป็นผลมาจากการควบคุมในระดับสูง

Hans Toch (1977) มองว่าการกระทำผิดวินัยในเรือนจำมักมีสาเหตุจากความเครียดและความกดดันทางจิตใจของผู้ต้องขัง การละเมิดวินัยเป็นการพยายามหาทางออกจากความอึดอัดและความเครียดที่เกิดขึ้นจากสภาพแวดล้อมในเรือนจำ

สรุปได้ว่า การกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง หมายถึง การที่ผู้ต้องขังปฏิบัติตนหรือแสดงพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎระเบียบและข้อบังคับของเรือนจำ หรือข้อกำหนดทางวินัยที่กำหนดไว้ เช่น การก่อความวุ่นวาย การทะเลาะวิวาท การฝ่าฝืนคำสั่งเจ้าหน้าที่ การแอบครอบครองสิ่งของต้องห้าม การพยายามหลบหนี การใช้ความรุนแรงต่อผู้อื่น หรือพฤติกรรมอื่นๆ ที่อาจทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยในเรือนจำ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณมีรายละเอียด ดังนี้

1. แหล่งข้อมูล

1.1 ประชากร ได้แก่ ประชากรที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามที่กระทำผิดวินัยของเรือนจำ และยังคงต้องขังอยู่ในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 200 คน แบ่งเป็นผู้ต้องขังชาย 153 คน ผู้ต้องขังหญิง 47 คน (เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม, 2566)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามที่กระทำผิดวินัยของเรือนจำ และยังคงต้องขังอยู่ในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 134 ตัวอย่าง ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยสูตรของ Taro Yamane (Yamane, T., 1973: 727-728) จากนั้นทำการแบ่งชั้นภูมิกลุ่มตัวอย่างเป็นสัดส่วน (Stratified Proportional Sampling) และได้มาโดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling)

2. เครื่องมือในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทาง โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามเชิงปริมาณ (Quantitative Questionnaire) ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม เพื่อใช้อธิบายถึงลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 9 ข้อคำถาม ได้แก่ ประเภท เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพเดิมก่อนต้องโทษ รายได้ก่อนต้องโทษ ประเภทความผิด กำหนดโทษ จำนวนครั้งที่ต้องโทษ และจำนวนคดีที่ต้องโทษของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เพื่อใช้อธิบายถึงระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 7 ปัจจัย โดยลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามแนวคิดของ Likert (Likert, R., 1963: 223-225)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เพื่อใช้อธิบายถึงระดับของการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 5 ด้าน โดยลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 5 ข้อคำถาม โดยลักษณะของเครื่องมือเป็นข้อคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยดำเนินการตามขั้นตอน จากนั้นตรวจสอบ ความสมบูรณ์และความถูกต้องแบบสอบถามที่ได้รับคืนปรากฏว่าสมบูรณ์ถูกต้อง ทั้งหมดนำแบบสอบถาม ลงรหัส (Coding Form) การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ระดับการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.2 สถิติวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) ใช้การเลือกตัวแปร โดยวิธีนำตัวแปรเข้าทั้งหมด (Enter Regression)

4.3 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามผู้วิจัยจะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การกระทำผิดวินัยในเรือนจำเป็นปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของระบบการคุมขังและการฟื้นฟูผู้ต้องขังให้กลับคืนสู่สังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้ต้องขังในเรือนจำมักประสบปัญหาหลายประการ ทั้งในด้านจิตใจ สภาพแวดล้อมการคุมขัง และความสัมพันธ์กับผู้ต้องขังคนอื่น ๆ ซึ่งอาจส่งผลให้เกิดการกระทำผิดวินัยภายในเรือนจำ ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังจึงเป็นประเด็นที่ควรได้รับการศึกษาและทำความเข้าใจเพื่อหาวิธีการแก้ไขและป้องกันปัญหาดังกล่าวผลการวิจัยมีดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นราย

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมและรายด้าน

การกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1. ด้านการฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานเรือนจำ	3.37	0.26	ปานกลาง
2. ด้านลักทรัพย์หรือทำลายทรัพย์สินผู้อื่นให้เสียหาย	3.32	0.33	ปานกลาง

การกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
3. ด้านการทำร้ายร่างกายและการก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับผู้ต้องขังอื่น	3.35	0.52	ปานกลาง
4. ด้านการเล่นการพนัน	3.60	0.54	มาก
5. ด้านการเยี่ยมและติดต่อกับบุคคลภายนอก	3.11	0.32	ปานกลาง
โดยรวม	3.35	0.24	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า การกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ($\bar{x} = 3.87, S.D. = 0.15$) ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในรายด้านจะพบว่า การกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามอยู่ในระดับมากจำนวน 1 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน โดยสามารถเรียงลำดับรายด้านตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการเล่นการพนัน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ($\bar{x} = 3.60, S.D. = 0.54$), ด้านการฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานเรือนจำ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 ($\bar{x} = 3.37, S.D. = 0.26$), ด้านการทำร้ายร่างกายและการก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับผู้ต้องขังอื่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.35 ($\bar{x} = 3.35, S.D. = 0.52$), ด้านลักทรัพย์หรือทำลายทรัพย์สินผู้อื่นให้เสียหาย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 ($\bar{x} = 3.32, S.D. = 0.33$) และสุดท้ายได้แก่ ด้านการเยี่ยมและติดต่อกับบุคคลภายนอก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 ($\bar{x} = 3.11, S.D. = 0.32$)

2. ผลการวิเคราะห์การถดถอยปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ปรากฏดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวม

ตัวแปรอิสระ	b	S.E.	β	t	Sig.
(Constant)	0.04	0.72	-	0.06	0.95
ปัจจัยการถูกกดดันทางสังคม	0.10	0.05	0.15	1.90	0.06
ปัจจัยความต้องการสร้างจุดเด่นให้ตนเอง	0.51	0.08	0.42	6.71	0.00**
ปัจจัยด้านการศึกษา	0.40	0.12	0.26	3.26	0.00**
ปัจจัยด้านอุปนิสัยส่วนตัว	0.42	0.09	0.31	4.50	0.00**
ปัจจัยด้านความเชื่อส่วนตัว	0.01	0.08	0.02	0.15	0.88
ปัจจัยด้านภูมิหลังส่วนตัว	0.04	0.09	0.05	0.40	0.69
ปัจจัยด้านจิตของแต่ละบุคคล	0.19	0.04	0.35	4.71	0.00**

$R = 0.78, R^2 = 0.61, R^2_{adj.} = 0.59$

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่นำเข้ามาศึกษาทั้ง 7 ตัวแปรมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหรือการผันแปรกับการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมเท่ากับ 0.61 ($R^2 = 0.61$) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 7 ตัวรวมกันสามารถอธิบายการผันแปรหรือการเปลี่ยนแปลงของการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมได้อย่างถูกต้องร้อยละ 61.00

ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 มีจำนวน 4 ปัจจัย สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยสามารถเรียงลำดับตัวแปรอิสระที่มีอิทธิพลต่อการผันแปรของตัวแปรตามในแบบคะแนนมาตรฐานจากมากที่สุดไปหาน้อยได้ดังนี้

- 1) ปัจจัยความต้องการสร้างจุดเด่นให้ตนเอง (X_2 Beta = 0.42)
- 2) ปัจจัยด้านจรรยาบรรณของแต่ละบุคคล (X_7 Beta = 0.35)
- 3) ปัจจัยด้านอุปนิสัยส่วนตัว (X_4 Beta = 0.31)
- 4) ปัจจัยด้านการศึกษาคะนอง (X_3 Beta = 0.26)

โดยผลการวิจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมมากที่สุด 3 ลำดับแรกได้แก่ ปัจจัยความต้องการสร้างจุดเด่นให้ตนเอง (X_2 Beta = 0.42) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อปัจจัยความต้องการสร้างจุดเด่นให้ตนเองมีการเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะส่งผลให้การกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป 0.42 หน่วยในทิศทางเดียวกัน รองลงมาได้แก่ ปัจจัยด้านจรรยาบรรณของแต่ละบุคคล (X_7 Beta = 0.35) โดยเมื่อปัจจัยด้านจรรยาบรรณของแต่ละบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะส่งผลให้การกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป 0.35 หน่วยในทิศทางเดียวกัน และสุดท้ายได้แก่ ปัจจัยด้านอุปนิสัยส่วนตัว (X_4 Beta = 0.31) โดยเมื่อปัจจัยด้านอุปนิสัยส่วนตัวมีการเปลี่ยนแปลงไป 1 หน่วย จะส่งผลให้การกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมเปลี่ยนแปลงไป 0.31 หน่วยในทิศทางเดียวกัน

ดังนั้น เมื่อทราบค่าคงที่ และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ จะสามารถสร้างสมการถดถอยเชิงเส้นตรงในรูปคะแนนดิบ และคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized) มีดังนี้

$$\hat{Y} = 0.04 + (0.51X_2) + (0.19X_7) + (0.42X_4) + (0.40X_3)$$

เมื่อ $\hat{Y}$ = การกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized)

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized) มีดังนี้

$$\hat{Z} = 0.42Z_2 + 0.35Z_7 + 0.31Z_4 + 0.26Z_3$$

เมื่อ $\hat{Z}$ = กระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized)

3. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ควรให้ความสำคัญกับกลุ่มผู้ต้องขังผิดวินัย ควรมีการสำรวจข้อมูลและจัดทำข้อมูลพื้นฐานของผู้ต้องขังผิดวินัย ควรมีนโยบายการปฏิบัติต่อกลุ่มผู้ต้องขังผิดวินัยที่ชัดเจน ควรมีการวางแผนช่วยเหลือผู้ต้องขังผิดวินัยที่เหมาะสม และควรให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนานิสัยผู้ต้องขัง

สรุปผลการวิจัย

ผู้ต้องขังในเรือนจำจังหวัดมหาสารคามมีการกระทำผิดวินัยในระดับสูง โดยปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัย ได้แก่ ความต้องการที่จะสร้างความโดดเด่น ความชอบส่วนตัว ลักษณะนิสัย และความศึกษาคะนอง ซึ่งทั้ง 4 ปัจจัยนี้สามารถอธิบายการกระทำผิดวินัยได้ถึงร้อยละ 61 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการกระทำผิดวินัยคือ ควรจัดทำข้อมูลพื้นฐานที่ชัดเจน กำหนดนโยบายที่เหมาะสม วางแผนการช่วยเหลือที่สอดคล้อง และเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ครั้งนี้มีประเด็นผลการวิจัยที่ผู้วิจัยนำสู่การอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิจัยระดับการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

จากผลการวิจัยระดับการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามซึ่งพบว่า การกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยเมื่อพิจารณาในรายด้านจะพบว่า การกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามอยู่ในระดับมากจำนวน 1 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน โดยสามารถเรียงลำดับรายด้านตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการเล่นการพนัน ด้านการฝ่าฝืนคำสั่งของเจ้าพนักงานเรือนจำ ด้านการทำร้ายร่างกายและการก่อเหตุทะเลาะวิวาทกับผู้ต้องขังอื่น ด้านลักทรัพย์หรือทำลายทรัพย์สินผู้อื่นให้เสียหาย และด้านการเยี่ยมและติดต่อกับบุคคลภายนอก

ทั้งนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวเป็นผลมาจากการที่ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามขาดแคลนของเครื่องใช้จำเป็นในชีวิตประจำวัน ถูกทำทนายให้กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง มีความต้องการจะเป็นพ่อบ้านชอบทำอะไรตามใจตนเองโดยไม่สนใจสิ่งใด ชอบใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา เป็นคนมีโลกส่วนตัวสูง ไม่สนใจสิ่งรอบข้าง เชื่อว่าการกระทำใดใดในที่นี้ไม่มีอะไรเสียแล้ว รวมถึงชอบใช้กำลังในการแก้ไขปัญหา โดยผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามจะมีการกระทำผิดวินัยโดยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงานเรือนจำ ทำให้ทรัพย์สินของเพื่อนผู้ต้องขังอื่นเสียหาย ลักทรัพย์ของเพื่อนผู้ต้องขังอื่น ทำร้ายหรือพยายามทำร้ายร่างกายเพื่อนผู้ต้องขังอื่น ก่อการทะเลาะวิวาทกับเพื่อนผู้ต้องขังอื่น เล่นการพนันโดยมีอุปกรณ์ในการเล่นการพนัน เช่น หมากหรวด ไฮโล หมากรูก หมากฮอส กัดแมงมุม เล่นการพนันแบบไม่มีอุปกรณ์ในการเล่นการพนันโดยการทายผลกีฬา เช่น ทายผลเตะกร้อ มวย ฟุตบอล รวมถึงเล่นการพนันแบบไม่มีอุปกรณ์ในการเล่นการพนันโดยการทายผลสภาพอากาศ เช่น ฝนตก เป็นต้น ส่งผลให้การกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามอยู่ในระดับมากจำนวน 1 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 4 ด้าน โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพคุณ นำจิตโรไทย (2564) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชายเรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยผลการวิจัยพบว่าการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชายเรือนจำกลางนครสวรรค์ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

2. ผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

จากผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามซึ่งพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 มีจำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยความต้องการสร้างจุดเด่นให้ตนเอง (X_2 Beta = 0.42), ปัจจัยด้านจริตของแต่ละบุคคล (X_7 Beta = 0.35), ปัจจัยด้านอุปนิสัยส่วนตัว (X_4 Beta = 0.31) และปัจจัยด้านการศึกษาคะนอง (X_3 Beta = 0.26) สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ โดยสามารถอภิปรายผลการวิจัยที่เกิดขึ้นได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยความต้องการสร้างจุดเด่นให้ตนเอง (X_2) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.42 (X_2 Beta = 0.42) ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจัยความต้องการสร้างจุดเด่นให้ตนเองเป็นองค์ประกอบหนึ่งของปัจจัยทางสังคมซึ่งจะกระตุ้นบุคคลเกิดแรงจูงใจ และมีความเชื่อมั่นในการกระทำผิดวินัยเพื่อสร้างการยอมรับและเป็นที่รู้จักของกลุ่มเพื่อนภายในเรือนจำ โดยผลการวิจัยดังกล่าว

สอดคล้องกับแนวคิดของ พรชัย ชันดี, กฤษณพงศ์ พุตระกูล, และ จอมเดช ตรีเมฆ (2558) ที่ได้อธิบายว่า ความต้องการสร้างจุดเด่นให้กับตนเองนั้นเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดเนื่องจากผู้ต้องขังขาดความสนใจจากบุคคลรอบข้าง จึงสร้างจุดเด่นโดยการกระทำผิดวินัยเพื่อเรียกร้องความสนใจจากสมาชิกในสังคม

2.2 ปัจจัยด้านจิตของแต่ละบุคคล (X_7) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำ จังหวัดมหาสารคามโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.35 (X_7 Beta = 0.35) ทั้งนี้เป็นเพราะจิตของแต่ละบุคคลนั้นเป็นความชอบหรือความประพฤติส่วนบุคคลโดยบางคนเป็นคนโทสจริตก็จะมีแนวโน้มเป็นทุนเดิมและมีแนวโน้มที่จะใช้ความรุนแรงกับผู้ต้องขังอื่นๆ หรือก่อเหตุทำร้ายหรือพยายามทำร้ายร่างกายเพื่อนผู้ต้องขังอื่นและก่อการทะเลาะวิวาทกับเพื่อนผู้ต้องขังอื่น โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ นพคุณ นำจิตร์ไทย (2564) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชายเรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยผลการวิจัยพบว่า หลักจิต 6 ความเชื่อและทัศนคติส่วนบุคคลเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชายเรือนจำกลางนครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า หลักจิต 6 ความเชื่อ และทัศนคติส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูงกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชายเรือนจำกลางนครสวรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.3 ปัจจัยด้านอุปนิสัยส่วนตัว (X_4) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำ จังหวัดมหาสารคามโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.31 (X_4 Beta = 0.31) ทั้งนี้เป็นเพราะอุปนิสัยส่วนตัวของผู้ต้องขังจะสะท้อนถึงสภาวะทางอารมณ์ที่ไม่มั่นคงที่มาจากความเครียดจากการถูกจำกัดอิสรภาพ และจะนำไปสู่การกระทบกระทั่งกันได้ง่ายจากสภาวะทางอารมณ์ของผู้ต้องขังที่ไม่มั่นคง ซึ่งสามารถทำให้ผู้ต้องขังแสดงออกซึ่งพฤติกรรมการกระทำ ความผิดทางวินัยได้ และผลการศึกษาในประเด็นกิจกรรมนันทนาการของเรือนจำมีน้อยหรือไม่มี พบว่า หากไม่มีกิจกรรม ผู้ต้องขังใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อน มีเวลาในการคิดวางแผนเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัวหรือกลุ่มเพื่อน ซึ่งกิจกรรมนันทนาการจะเบี่ยงเบนความสนใจของผู้ต้องขังให้จดจ่ออยู่กับกิจกรรมมากกว่าที่จะคิดทำเรื่องผิดวินัย โดยการศึกษาบ่งชี้ว่า ปัจจัยด้านนี้เป็นปัจจัยเกื้อหนุนที่ส่งผลให้ผู้ต้องขังแสดงออกถึงพฤติกรรมการกระทำผิดวินัยได้ โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปฐมพล ไกรยา (2565) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชาย : กรณีศึกษาเรือนจำกลางสมุทรปราการ โดยผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านอุปนิสัยส่วนตัวเป็นตัวแปรเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชายในเรือนจำกลางสมุทรปราการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2.4 ปัจจัยด้านการศึกษาคณะน้อง (X_3) เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำ จังหวัดมหาสารคามโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.26 (X_3 Beta = 0.26) ทั้งนี้เป็นเพราะความศึกษาคณะน้องจะเกิดจากประเด็นการคบเพื่อนที่เคยกระทำผิดวินัย การถูกชักชวนจากเพื่อน การเกรงใจเพื่อนในกลุ่มหรือเพื่อนว่ายังไงก็ตามกัน ซึ่งผู้ต้องขังส่วนใหญ่จะมีความเชื่อว่าการมีเพื่อนหรือการเข้าร่วมกลุ่มเพื่อนจะสร้างความปลอดภัยในชีวิต การเข้าถึงสิ่งจำเป็นในการใช้ชีวิตประจำวัน โดยผู้ต้องขังจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่กับเพื่อนหรือกลุ่มเพื่อน ซึ่งนำไปสู่เกิดพฤติกรรมการเล่นแบบ การเรียนรู้ค่านิยม ทัศนคติ จนส่งผลให้ผู้ต้องขังเปลี่ยนพฤติกรรมไปกระทำความผิดทางวินัยได้ โดยผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปิยพงศ์ สุพรรณ (2556) ที่ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง : ศึกษาเฉพาะกรณีในเรือนจำกลางคลองเปรม โดย

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ ปัจจัยด้านวัยวุฒิภาวะ และความศรัทธาของผู้อยู่ต้องขังที่เกิดจากกลุ่มเพื่อน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยซึ่งพบว่า จากผลการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามซึ่งพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 มีจำนวน 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยความต้องการสร้างจุดเด่นให้ตนเอง ปัจจัยด้านจริตของแต่ละบุคคล ปัจจัยด้านอุปนิสัยส่วนตัว และปัจจัยด้านการศรัทธาของผู้อยู่ต้องขัง จึงควรมีการเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขังเพื่อกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการแก้ไขและพัฒนาพฤติกรรมของผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยที่ชัดเจนในแต่ละปัจจัยดังกล่าว โดยควรมีการสำรวจข้อมูลและจัดทำข้อมูลพื้นฐานของผู้ต้องขังผิดวินัย มีการวางแผนช่วยเหลือผู้ต้องขังผิดวินัยที่เหมาะสมโดยให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการพัฒนานิสัยผู้ต้องขังเพื่อให้การแก้ไขและพัฒนาเกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยถึงรูปแบบแนวทางในการดำเนินการแก้ไขกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยในพื้นที่ต่างๆ เพื่อให้แต่ละเรือนจำมีแนวทางในการดำเนินการแก้ไขกลุ่มผู้ต้องขังที่กระทำผิดวินัยที่เป็นมาตรฐานและสามารถใช้แก้ไขการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขังได้อย่างเหมาะสมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรมราชทัณฑ์. (2556). *คู่มือการบริหารงานราชทัณฑ์*. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.
- กรมราชทัณฑ์. (2561). *การควบคุมผู้ต้องขังตามคำพิพากษาของศาลและคำสั่งของผู้มีอำนาจตามกฎหมาย*. กรุงเทพฯ: กรมราชทัณฑ์.
- นพคุณ นำจิตร์ไทย. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชายเรือนจำกลางนครสวรรค์. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(2), 97-110.
- ปฐมพล ไกรยา. (2564). ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการทำผิดวินัยของผู้ต้องขังชาย : กรณีศึกษาเรือนจำกลางสมุทรปราการ. *วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปิยพงศ์ สุพรรณรัตน์ (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดวินัยของผู้ต้องขัง ศึกษาเฉพาะกรณีในเรือนจำกลางคลองเปรม. *ปริญญาโทมหาบัณฑิต*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พรชัย ชันตี, กฤษณพงศ์ พุตระกุล, และจอมเดช ตริเมฆ. (2558). *ทฤษฎีอาชญาวิทยา: หลักการ*. งานวิจัยและนโยบายประยุกต์. กรุงเทพฯ: ส.เจริญการพิมพ์.
- รังสรรค์ สิงห์เลิศ. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2560). *กรอบของพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560*. 134(21ก), 20-23.
- เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม. (2566). *รายงานผลการดำเนินงานประจำปี 2566*. มหาสารคาม: เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม.
- Cohen, S. (1972). *Folk devils and moral panics: The creation of the Mods and Rockers*. London: MacGibbon and Kee.

- Foucault, M. (1975). *Discipline and punishment: The birth of the prison* (A. Sheridan, Trans.). New York: Pantheon Books. (Original work published 1975)
- Garland, D. (1990). *Punishment and modern society: A study in social theory*. Chicago: University of Chicago Press.
- Goffman, E. (1961). *Asylums: Essays on the social situation of mental patients and other inmates*. Garden City, NY: Anchor Books.
- Irwin, J. (1985). *The jail: Managing the underclass in American society*. Berkeley: University of California Press.
- Likert, R. (1967). "The Method of Constructing and Attitude Scale," in *Attitude Theory and Measurement*. P.90-95. New York: Wiley & Sons.
- Schein, E. H. (1985). *Organizational culture and leadership: A dynamic view*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Sintoppant, A. (2002). *Appropriate Model of Prison For Institutional Treatment of Prisoners in Thailand*. Doctor of Philosophy, Criminology, Justice Administration and Society Thesis, Mahidol University, Bangkok. (In Thai).
- Toch, H. (1977). *Living in prison: The ecology of survival*. New York: Free Press.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. New York: Harper and Row.

